

worden verhoogd of er komen nieuwe belastingen, indien de kosten voor de overheid stijgen. Mann verwijst in dit verband naar de vierde stelregel van Adam Smith: "Erstens kann die Erhebung der Steuer eine grosse Zahl von Beambten erfordern, deren Gehalte den grössten Teil von dem Steuerertrage aufzieren, und deren Accidenziën die Bürger noch mit einer neuen Steuer belasten".³¹⁵ Het is derhalve in het belang van de belastingbetaler als de overheid ernaar streeft de kosten van belastingheffing zo laag mogelijk te houden via een doelmatig beleid.

Automatisering van de belastingheffing en het verschuiven van werkzaamheden van de belastingdienst naar de belastingbetaler zijn twee manieren waarop de overheid probeert om de kosten van het proces van belastingheffing te beperken.^{316 317} Op het ogenblik is er sprake van een vérgaande automatisering van het proces van belastingheffing en -inning. Voor de overheid werkt dit dus kostenbesparend en op indirecte wijze ook voor de belastingbetaler. Een nadeel is echter de onpersoonlijke afhandeling van het werk dat aan het proces van belastingheffing en -inning is verbonden. Er vindt immers een verschuiving plaats van het traditionele, administratieve werk van de belastingambtenaren naar een onpersoonlijke afhandeling van dit werk met behulp van de computer.³¹⁸ Daarvan kan de belastingbetaler de dupe worden, met name indien hij niet in staat is om de geautomatiseerde afwikkeling van het proces van belastingheffing en -inning te volgen en een eventuele, onjuiste gang van zaken niet kan corrigeren.³¹⁹ Zo kan de belastingbetaler te maken krijgen met een veelal op geautomatiseerde wijze opgelegde naheffingsaanslag, indien hij te laat betaalt.³²⁰ Hij zal daartegen een bezwaarschrift moeten indienen, waarin hij verwijst naar de reeds verrichte betaling.³²¹ Slechts, de in een dergelijke aanslag begrepen verhoging komt dan voor betaling in aanmerking, voor zover deze niet wordt kwijgescholden.³²² Dient de belastingbetaler geen bezwaarschrift in, dan krijgt hij te maken met de invorderingsmaatregelen en de dwangmiddelen van de ontvanger.^{323 324}

Bovendien krijgt de belastingbetaler te maken met nieuwe administratieve en fiscale verplichtingen, die mede tot doel hebben de fraude te bestrijden en die een verzwaring

concurrentiepositie wordt beïnvloed (zie ook de vierde stelregel van Adam Smith). Daarnaast vermeldt hij dat sprake is van een verschuiving van de kosten tussen de publieke en de particuliere sector en pleit ervoor dat de kosten zo min mogelijk zouden moeten worden afgewenteld op de particuliere sector, behalve wanneer dit substantiële doelmatigheidswinst oplevert. Hij wijst erop dat de kosten van overdrachten aanzienlijk zijn. Overdrachten betreffen de betalingen over en weer tussen de publieke sector en de burgers en bedrijven. Tegenover deze overdrachten staat geen directe tegenprestatie.

³¹⁵ F.K. Mann[2, blz. 153].

³¹⁶ M. Allers[48, blz. 201].

³¹⁷ Ch.P.A. Geppaart[50, blz. 1431, 1432].

³¹⁸ Jaarverslag van de Belastingdienst 1993[8, blz. 48].

³¹⁹ Zie hoofdstuk 4.7.

³²⁰ Artikel 20 AWR.

³²¹ Artikel 23 AWR.

³²² Artikel 21 AWR.

³²³ Zie hoofdstuk 4.3.2.5.

³²⁴ De hoofdstukken II, III en IV IW 1990.